

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 285/2019-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jiřím Martausom, advokátska kancelária, 1. mája 113/19, Liptovský Mikuláš, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv zaručených v čl. 36 ods. 1, čl. 39 a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 40/2018 z 19. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED]

████████████████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 49 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv zaručených v čl. 36 ods. 1, čl. 39 a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tdo 40/2018 z 19. marca 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 28 Tk 2/2015-499 zo 16. júna 2016 uznaný vinným zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1, § 145 ods. 1 a 2 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v spojení s § 139 ods. 1 písm. h) Trestného zákona, zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 2 Trestného zákona a prečinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1 Trestného zákona, za ktoré bol podľa § 145 ods. 2, § 42 ods. 1, § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 36 písm. j) a § 37 písm. h) Trestného zákona odsúdený na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 22 rokov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Zároveň bol sťažovateľovi podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákona uložený ochranný dohľad na dobu 2 rokov a podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona trest prepadnutia vecí. Podľa § 287 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) okresný súd uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť škodu poškodenému.

3. Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa sťažovateľ podal odvolanie, ktoré Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 3 To 91/2016-573 z 2. marca 2017 podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

4. Druhostupňové rozhodnutie sťažovateľ napadol dovolaním z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a), i) a g) Trestného poriadku. V jeho prospech podal tento mimoriadny

opravný prostriedok aj jeho súrodenec (brat), a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), h) a i) Trestného poriadku.

5. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Tdo 40/2018 z 19. marca 2019 dovolania sťažovateľa a jeho brata podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

6. Sťažovateľ tvrdí, že aj keď dovolania boli podané z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a), c), g), h) a i) Trestného poriadku, dovolací súd sa zaoberal iba dôvodmi uvedenými v § 371 ods. 1 písm. a), g) a i) Trestného poriadku a dôvodmi podľa § 371 ods. 1 písm. c) a h) Trestného poriadku sa nezapodieval. Najmä sa vôbec nevenoval najpodstatnejšiemu namietaniu porušenia základného práva sťažovateľa, a to, že bol uznaný vinným a odsúdený v rozpore so zásadou „*nullum crimen sine lege*“. Podľa názoru sťažovateľa na základe vykonaného dokazovania „*nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností jeho konanie hodnotiť ako pokus obzvlášť závažného zločinu vraždy*“. Je presvedčený, že skutok bolo „*možné klasifikovať ako iný trestný čin, za ktorý mu možno uložiť spravodlivý trest*“.

7. Podľa sťažovateľa „*pri odsúdení za pokus vraždy je treba obžalovanému dokázať úmysel. Záver o úmysle páchatel'a spôsobiť svojim konaním inému smrť nemožno vyvodiť len zo zistenia, že úmyselne vykonal niečo, čo taký následok mohlo spôsobiť.*“. Sťažovateľ uviedol, že „*Ak podľa názoru súdov... konal v úmysle usmrtiť, tak... sa vôbec nevysporiadali s otázkou, z akého dôvodu potom nielenže nedošlo k usmrteniu, ale ani k vážnemu zraneniu poškodeného, ktorý v dôsledku konania sťažovateľa utrpel hematóm (modrinu). K usmrteniu nikoho nedošlo, lebo sťažovateľ vedel, že spôsobom vykonania činu nemôže nikoho usmrtiť, bolo pre neho bežne rozpoznateľné, že strelami mierenými vedľa zasahujúcich policajtov chránených proti strelám účinnými prostriedkami a poznajúc účinnosť použitých zbraní nemôže ohroziť nikoho život, a to ani za predpokladu, ak by nechtiac náhodne niektorá z jeho striel zasahujúceho policajta trafila. Fakticky spôsobený následok bol od začiatku pravdepodobný, a to viac ako len relatívne... V danom prípade totiž nemožno hovoriť o tom, že k usmrteniu nedošlo len v dôsledku okolností, s ktorými sťažovateľ nerátal alebo o ktorých nevedel, alebo len v dôsledku šťastnej náhody. Konaním sťažovateľa... teda*

k usmrteniu nikoho nedošlo, lebo... takýto následok spôsobiť nechcel a mal aj primerané a konkrétne dôvody spoliehať sa, že ho nespôsobí.“.

8. Sťažovateľ teda trvá na tom, že bol odsúdený za pokus vraždy napriek tomu, že mu nebol jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností dokázaný úmysel spáchať takýto trestný čin. K jeho odsúdeniu došlo v rozpore so zásadou „*nullum crimen sine lege, nehooriac už o zásade in dubio pro reo*“.

9. Rozhodnutie dovolacieho súdu sťažovateľ považuje zároveň za nepreskúmateľné, pretože nedáva odpovede na všetky dovolacie námietky. Odôvodnenie napadnutého uznesenia podľa jeho názoru nedáva jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo významné otázky.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto nálezom rozhodol:

„Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 40/2018 zo dňa 19. marca 2019 boli porušené základné práva sťažovateľa [REDAKOVANÉ]..., na súdnu ochranu, na spravodlivý súdny proces, na obhajobu, na prístup k dovolaciemu súdu a právo na účinný opravný prostriedok, podľa článku 17 ods. 2, článku 46 ods. 1, článku 48 ods. 2, článku 49 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 6 ods. 1 a článku 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... a článku 36 ods. 1 článku 39 a článku 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 40/2018, právoplatné a vykonateľné dňom 19. marca 2019 a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.“

II.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným

právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namieta, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

16. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 49 ústavy, základných práv zaručených v čl. 36 ods. 1 čl. 39 a čl. 40 ods. 2 listiny a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 40/2018 z 19. marca 2019, ku ktorému malo dôjsť predovšetkým nepreskúmaním všetkých sťažovateľom namietaných dovolacích dôvodov najvyšším súdom v dovolacom konaní, odsúdením sťažovateľa bez preukázania naplnenia subjektívnej stránky ako obligatórneho znaku skutkovej podstaty stíhaného trestného činu a bez presvedčivého dokázania, že sa dopustil práve tohto trestného činu, ako aj nedostatočným odôvodnením napadnutého rozhodnutia, ktoré ho robí nepreskúmateľným.

17. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

20. Podľa čl. 49 ústavy a obdobne čl. 39 listiny len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno uložiť za jeho spáchanie.

21. Podľa čl. 40 ods. 2 listiny každý, proti komu sa vedie trestné konanie, sa pokladá za nevinného, kým sa právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu nevysloví jeho vina.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

23. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

24. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale v zmysle ustanovenia čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

25. Rovnako za arbitrárne a protiústavné ústavný súd považuje aj tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

26. Ústavný súd pristúpil k preskúmaniu uznesenia najvyššieho súdu, aby posúdil, či výkon právomoci najvyššieho súdu je zlučiteľný s limitmi sťažovateľom označených článkov ústavy, listiny a dohovoru, ktorých porušenie namieta.

27. Nosnými námietkami sťažovateľa v aktuálnej ústavnej sťažnosti je, že bol odsúdený za skutok, ktorý všeobecné súdy nesprávne právne kvalifikovali ako obzvlášť závažný zločin vraždy v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 a § 145 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona v spojení s § 139 ods. 1 písm. h) Trestného zákona, ako aj to, že dovolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s dvomi z uplatnených dovolacích dôvodov, a to konkrétne s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. že v trestnej veci sťažovateľa bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, a s dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, teda že mu bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

28. Ako z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľ, resp. jeho súrodeneц prostredníctvom advokáta ako osoba oprávnená podať dovolanie v prospech sťažovateľa uvedené dva dôvody v podanom dovolaní odôvodnil tvrdením, že sťažovateľ *„bol odsúdený v rozpore so zásadou nullum crimen sine lege (teda, že len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom), pretože bol odsúdený za iný trestný čin, než ktorého sa dopustil, v dôsledku toho bolo porušené tiež právo odsúdeného na spravodlivý proces, čím je zároveň daný dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V nespravodlivom procese totiž nemožno fakticky, nie len formálne, realizovať právo na obhajobu.*

Článok 49 Ústavy Slovenskej republiky je princípom hmotnoprávneho charakteru, ktorý ustanovuje, že iba zákon, teda zákonodarca môže definovať trestné činy a trest za ich spáchanie... a ktorý zároveň vylučuje extenzívny výklad trestného zákona alebo použitie analógie v neprospech obvineného. Dovolateľ nepovažuje odsúdenie [REDAKOVANÉ] za súladné s hmotnoprávnym ustanovením článku 49 Ústavy Slovenskej republiky, čím je podľa neho daný dovolací dôvod aj podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Zároveň je daný aj dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, pretože v nespravodlivom procese mu nemohol byť uložený spravodlivý trest, ktorý mu je možné uložiť len za predpokladu, že jeho protiprávne konanie bude správne kvalifikované...

Vzhľadom k tomu, že [REDAKOVANÉ] bol odsúdený za pokus vraždy, aj napriek tomu, že mu nebol jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností dokázaný úmysel ani priamy, ani nepriamy, spáchať takýto trestný čin, k jeho odsúdeniu došlo v rozpore so zásadou nullum crimen sine lege.“.

29. Z uvedenej dovolacej argumentácie sťažovateľa (resp. jeho brata prostredníctvom advokáta) zreteľne vyplýva, že dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a h) Trestného poriadku, teda porušenie jeho práva na obhajobu a uloženie mu trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, prípadne uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednáváný trestný čin nepripúšťa, jednoznačne odvodzuje od naplnenia dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j. že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Tomuto záveru zodpovedá explicitná formulácia v texte odôvodnenia dovolania a identicky aj odôvodnenia ústavnej sťažnosti, keď sťažovateľ uznáva (nepopiera), že jeho konanie je „odsúdeniahodné a že je potrebné ho potrestať... Toto je však možné klasifikovať ako iný trestný čin, za ktorý mu možno uložiť spravodlivý trest.“.

30. Najvyšší súd k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že nesprávnym právnom posúdením zisteného skutku alebo nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia je pochybenie súdu pri aplikácii práva na skutok, ktorý bol zistený a v potrebnom rozsahu objasnený, a to v takej intenzite, že to zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného. O nesprávnu právnu aplikáciu ide podľa dovolacieho súdu najmä vtedy, ak bol skutok v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, hoci o trestný čin nešlo, alebo ak išlo o iný trestný čin, než ten, ktorý sa nachádza v právnej vete napadnutého rozhodnutia, teda ak skutok ustálený všeobecnými súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod nesprávnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Zároveň však najvyšší súd v súlade so znením príslušnej

zákonnej normy [§ 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku] poznamenal, že pri skúmaní uvedeného dovolacieho dôvodu nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku.

31. Dovolací súd zhrnul, že sťažovateľ, ako aj jeho brat v dovolaní namietali absenciu úmyslu sťažovateľa predpokladaného skutkovou podstatou trestného činu vraždy. Jeho úmysel spáchať tento trestný čin mala vylučovať predovšetkým všeobecne známa skutočnosť o parametroch, účelnosti a odolnosti výzbroje proti nemu zasahujúcich policajtov, najmä balistických viest a okuliarov, proti strelám z ručných palných zbraní a voči črepinám z granátov. Úmysel usmrtiť príslušníkov policajných útvarov považoval za vyvrátený aj tým, že pri zásahu nepoužil pribojné strely, konštruované na prienik nepriestrelnou vestou či balistickou prilbou, za daných okolností tak ani pri použití ručnej palnej zbrane nemohol príslušníkov zasahujúcej policajnej jednotky usmrtiť.

32. Opierajúc sa o stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Tpj 39/2010 zo 14. júna 2010 publikovaného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2011 (ale aj o ďalšie judikáty: R 47/2014-II., R 46/2013), dovolací súd zdôraznil, že uplatnený dovolací dôvod slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, tzn. nie je prípustné právne účinne namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu. Najvyšší súd preto zhrnul, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov. Východiskom pre zistenie tohto dovolacieho dôvodu je opis skutku, ako bol ustálený v príslušnom výroku, t. j. v tzv. skutkovej vete napadnutého rozhodnutia v merite veci. V dôsledku toho dovolacia námietka, ktorá napáda postup všeobecného súdu v hodnotení dôkazov, nemôže zakladat' tento dovolací dôvod, lebo v intenciách tohto ustanovenia správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Najvyšší súd ďalej poznamenal, že ako dovolací súd nemôže posudzovať úplnosť skutkových zistení, nemôže bez ďalšieho sám prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože dôkazy v konaní

o dovolaní nemôže sám vykonávať. Namietané nesprávne skutkové zistenia alebo nesúhlas s tým, ako súd hodnotil vykonané dôkazy, nemôžu zakladať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (na tomto mieste poukázal aj na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 567/2016).

33. Pokiaľ išlo o subjektívnu stránku konania sťažovateľa, najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí uviedol, že motív páchatel'a a subjektívna stránka trestného činu sú znaky, ktoré sa síce týkajú psychiky páchatel'a, ale prejavujú sa navonok v spáchanom skutku a dokazujú sa rovnako ako objektívne znaky trestného činu (konanie – následok – príčinný vzťah). Namietanie ich nezistenia alebo nesprávne či neúplné zistenie v dôsledku nevykonania dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania až v dovolaní predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nepripúšťa (správnosť tohto záveru najvyšší súd podoprel rozhodnutiami R 40/2010, R 3/2011). Skutočnosť, či závery skôr činných súdov vo vzťahu k naplneniu subjektívnej stránky majú alebo nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, teda nemôže byť predmetom dovolacieho prieskumu.

34. Dovolací súd uviedol, že z relevantnej skutkovej vety, ako bola zistená okresným súdom a následne potvrdená rozhodnutím krajského súdu, považoval za zrejmé, že obvinený konal v úmysle spáchať obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 Trestného zákona. Vychádzal pritom z toho, že v dotknutej časti skutkovej vety bolo zreteľne vyjadrené, že sťažovateľ z legálne držanej zbrane pri zákroku proti jeho osobe vystrelil spoza dverí, na ich spodnú časť najmenej štyrikrát, a to v úmysle usmrtiť. Na zasahujúcich policajtov v zmysle ustálených skutkových zistení súdov nižších stupňov strieľal tak, že mieril na oblasť životne dôležitých orgánov, pričom chrániaceho sa policajta zasiahol do hrany balistického štítu, odkiaľ sa však projektil odrazil do pravej strany bedier, chránenej balistickou vestou, a príslušníkovi polície spôsobil povrchové zranenie, pomliaždenie brušnej steny v pravej bedrovej oblasti ťažkého stupňa s odreninou, vyžadujúcou si dobu práceneschopnosti do 21. augusta 2014, s dobou liečenia minimálne 21 dní, pritom došlo k priamemu ohrozeniu života zasahujúceho policajta. Preukázanie zavinenia ako vnútorného psychického vzťahu páchatel'a k následku konania je reálne

na základe objektívnych skutočností, akými sú povaha činu, spôsob vykonania útoku, charakter predmetu použitého na útok a podobne. Podľa najvyššieho súdu nepochybne aj posúdením zistených objektívnych skutočností bolo potrebné dospieť k záveru o vedení útoku sťažovateľom tak, že mieril a opakovane strieľal z krátkej guľovej zbrane cez spodnú časť dverí rodinného domu, za ktorými sa nachádzali príslušníci zasahujúceho policajného útvaru, vystupujúci po schodoch smerom k nemu, s tým že bol znalý domáceho prostredia. Strelba bola sťažovateľom smerovaná priamo na zasahujúcich policajtov, zhora nadol, cez spodnú časť dverí, a teda do miest, na ktorých sa nachádzajú orgány, následkom poranenia ktorých mohol nastať fatálny následok. Poškodeného policajta taktiež zasiahol strelou mierenou do oblasti životne dôležitých orgánov a spôsobil mu pomliaždenie brušnej dutiny. Z výsledkov dokazovania je nepochybné, že ustrojenie a výstroj policajtov ich nechráni absolútne, ale len zvyšuje pravdepodobnosť ich prežitia. Vykonaným dokazovaním teda bolo podľa názoru dovolacieho súdu preukázané, že konaním sťažovateľa došlo k ohrozeniu života zasahujúceho policajta.

35. Poukazom aj na zahraničnú judikatúru [rozsudok Vrchného súdu v Prahe, sp. zn. 8 To 45/2000 (Rč. 11/2011) z 10. mája 2000 v zmysle ktorého konanie páchatel'a, ktorý v úmysle ho usmrtiť strieľal z pištole na policajta vykonávajúceho proti nemu služobný zákrok, je nutné posudzovať ako trestný čin vraždy, resp. ako pokus tohto trestného činu; jednočinný súbeh tohto trestného činu s trestným činom útoku na verejného činiteľa je vylúčený] sa najvyšší súd stotožnil s názorom, že pri kvalifikácii trestnej činnosti, spočívajúcej v streľbe na policajtov, vykonávajúcich služobný zákrok, je potrebné sa vysporiadať s kľúčovou otázkou, či páchatel' skutočne strieľal tak, že musel byť uzročený s tým, že zakročujúcich policajtov zasiahne a môže ich usmrtiť a išlo o streľbu mierenú, prípadne cielenú celkom zjavne mimo zasahujúcich policajtov alebo smerovanú na nich. Objektívnou stránkou trestného činu vraždy, ako aj trestného činu útoku na verejného činiteľa je použitie násilia. V prípade trestného činu útoku na verejného činiteľa je použitie násilia v zákone výslovne uvedené, pri trestnom čine vraždy sa nerozlišuje, či páchatel' použil zbraň. Subjektívnu stránku trestného činu charakterizuje zavinenie a pohnútky (motív). Motívom oboch trestných činov je snaha zabrániť verejnému činiteľovi v splnení úlohy, vyplývajúcej z jeho právomoci. Úmyslom páchatel'a trestného

činu vraždy je potom usmrtenie poškodeného. Najvyšší súd poznamenal, že v tomto smere je pri trestnom čine útoku na verejného činiteľa rozdiel v tom, že smrteľný následok vo vzťahu k zavineniu páchatel'a je nedbanlivostný. Ak má skutok znaky viacerých trestných činov, uplatní sa najprv primárna právna kvalifikácia najzávažnejším trestným činom, potom sa môžu uplatniť ďalšie kvalifikácie, avšak všetky znaky skutkovej podstaty boli vyčerpané primárnou kvalifikáciou. Zo skutku z 5. augusta 2014 podľa názoru dovolacieho súdu jednoznačne vyplývalo, že sťažovateľ mieril cez spodnú časť dverí zhora nadol, v priamom smere proti zasahujúcim policajtom, a teda bol uzročený s tým, že môže usmrtiť zasahujúcich policajtov.

36. Dovolací súd bol toho názoru, že prvostupňový a odvolací súd príslušný skutok vzhľadom na konanie sťažovateľ'a, ktorým priamo ohrozil život zasahujúceho policajta, správne posúdili ako pokus obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu v súlade s § 14 ods. 1 a § 145 ods. 1 a 2 písm. c) Trestného zákona, spáchaný na chránenej osobe v zmysle § 139 ods. 1 písm. h) Trestného zákona.

37. Najvyšší súd teda naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v konaní nekonštatoval.

38. S prihliadnutím na tieto skutočnosti uvedené dovolacím súdom v odôvodnení napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sprostredkoval sťažovateľ'ovi veľmi podrobnú a zároveň náležitú interpretáciu inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vrátane interpretácie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku upravujúceho jeden z taxatívne vymedzených dovolacích dôvodov. Zdôraznil, že na podklade tohto dovolacieho dôvodu nemožno preskúmať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, resp. skutkových záverov, na ktorých je napadnuté rozhodnutie založené. Najvyšší súd vysvetlil, že v medziach označeného dovolacieho dôvodu možno namietat' len chyby spočívajúce v právnom posúdení skutku, inými slovami, pokiaľ skutková veta vo výrokovej časti rozsudku obsahuje vyjadrenie všetkých skutkových okolností, ktoré použitá právna kvalifikácia vyžaduje, tento dovolací dôvod nie je daný.

39. Posúdiac sťažovateľom formulovanú argumentáciu, vychádzajúc pritom z prezentovaného výkladu dotknutej právnej úpravy, najvyšší súd uzavrel, že námietky sťažovateľa zjavne pod uplatnený dovolací dôvod nespadajú.

40. Vo vzťahu k tejto časti namietaného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je ústavný súd toho názoru, že najvyšší súd o dovolaní sťažovateľa a jeho brata ako osoby oprávnenej podať dovolanie v prospech sťažovateľa konal a rozhodoval v rozsahu vymedzenom príslušným procesnoprávnym predpisom, ktorým sa konanie riadilo, t. j. Trestným poriadkom, a svoje rozhodnutie nielenže oprel o racionálny a ústavne konformný výklad právnej úpravy ustálený judikačnou praxou najvyššieho súdu, ale tento výklad v odôvodnení svojho rozhodnutia aj náležite sprostredkoval.

41. Najvyšší súd dostatočne určito ozrejnil, ktoré skutkové zistenia ho viedli k záveru o správnej právnej kvalifikácii dotknutého skutku súdmi nižšieho stupňa. Racionálny je aj výsledok jeho úvahy o danosti subjektívnej stránky ako obligatórneho znaku skutkovej podstaty stíhaného trestného činu (zavinenia) sťažovateľa vo vzťahu k spáchanému skutku. Taktiež sa venoval otázke prípadného posúdenia konania sťažovateľa ako iného trestného činu (útoku na verejného činiteľa) s adekvátnym objasnením, prečo ho takto nebolo možné kvalifikovať.

42. Z hľadiska požadovanej ústavnoprávnej ochrany ústavný súd nemá, čo by mohol rozhodnutiu dovolacieho súdu v tejto časti vytknúť, preto ho považuje za dostatočne odôvodnené a ústavne konformné.

43. Pokiaľ ide o uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a h) Trestného poriadku, týmito sa najvyšší súd skutočne v odôvodnení napadnutého rozhodnutia osobitne nezaoberal. Vzhľadom na túto okolnosť ústavný súd pristúpil k zisťovaniu, aký negatívny dopad mala z materiálneho hľadiska táto skutočnosť

na základné práva sťažovateľa zaručené mu ústavou a listinou, ako aj práva zaručené mu dohovorom, ktorých porušenie v ústavnej sťažnosti namietal.

44. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ označené dovolacie dôvody jednoznačne vnímal ako následok nesprávneho posúdenia jeho konania vo veci konajúcimi všeobecnými súdmi ako obzvlášť závažného zločinu vraždy v štádiu pokusu, čo predstavovalo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorý ale naplnený nebol, o čom svedčí už uvedená vyčerpávajúca ústavne akceptovateľná argumentácia najvyššieho súdu.

45. Ak teda najvyšší súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorý mal byť východiskom pre vyslovenie existencie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a h) Trestného poriadku, potom fakticky nebolo možné konštatovať ani ich danosť. Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade (v konkrétnych okolnostiach danej veci) možno konštatovať, že odôvodnenie odmietnutia dovolania podaného z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku primerane obsahlo dôvody neprijatia dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a h) Trestného poriadku. Preto odôvodnenie napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu s absenciou výslovného uvedenia (presného označenia), že sa týka dotknutých dovolacích dôvodov [podľa písm. c) a h)], v tomto smere nepredstavuje ústavne významný zásah do základných práv sťažovateľa na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny) ani práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru).

46. Sám sťažovateľ v odôvodnení ústavnej sťažnosti pripomenul judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ

rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

47. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa a zodpovedajúcich príloh najmä podaného dovolania a naň nadväzujúceho napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd dospel k názoru, že dovolací súd na relevantné právne a skutkové otázky dal sťažovateľovi jasné a zrozumiteľné odpovede súvisiace s dovolaním a hoc nedal odpoveď na všetky v dovolaní prednesené otázky, tie, ktoré mali pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasnili skutkový a právny základ rozhodnutia, zodpovedal.

48. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

49. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozhodnutia presvedčil, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľa zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľ v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu v prezentovaných zisteniach.

50. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd je toho názoru, že niet relevantnej spojitosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 40/2018 z 19. marca 2019 a namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 36 ods. 1 listiny a jeho práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na dostatočnú odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu, ako aj s poukázaním na to, že obsahom

základného práva na súdnu ochranu nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

51. Z tých istých dôvodov (ako pri namietanom porušení základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd nezistil ani zásah najvyššieho súdu do základného práva sťažovateľa byť stíhaný alebo pozbavený slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (čl. 17 ods. 2 ústavy), ani porušenie čl. 49 ústavy a čl. 39 listiny, podľa ktorých len zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest možno uložiť za jeho spáchanie. Konštatovaná ústavná udržateľnosť rozhodnutia dovolacieho súdu z hľadiska poskytnutej súdnej ochrany a spravodlivosti dotknutého súdneho konania logicky predpokladá, že konanie sťažovateľa bolo v rámci trestného konania subsumované pod príslušnú zákonom definovanú skutkovú podstatu trestného činu, za ktorý tento zákon pripúšťal reálne uložený trest, a že sťažovateľ bol stíhaný a následne pozbavený slobody z dôvodov a spôsobom uvedeným v zákone. Preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

52. K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ nekonkretizoval, ktoré základné právo z katalógu tam uvedených malo byť v jeho trestnej veci porušené najvyšším súdom. Nenamieta, že by jeho trestná vec bola prerokovaná neverejne alebo v jeho neprítomnosti, prípadne že by v postupe najvyššieho súdu došlo k zbytočným priet'ahom. Rovnako ústavnoprávne relevantným spôsobom netvrdí, že by sa v rámci trestného konania nemohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Samotná absencia adekvátneho odôvodnenia tejto časti ústavnej sťažnosti zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

53. Pokiaľ ide o námietku porušenia práva na prezumpciu neviny zaručeného v čl. 40 ods. 2 listiny, ústavný súd pripomína, že princíp prezumpcie neviny je porušený najmä akýmkoľvek súdnym rozhodnutím, ktoré vyjadruje presvedčenie, že určitá osoba je vinná z trestného činu bez toho, aby jej vina bola preukázaná zákonným spôsobom. Za porušenie princípu prezumpcie neviny treba považovať, ak súd dáva verejne najavo, že zastáva názor, že osoba je páchatelom a považuje ho za vopred odsúdeného (III. ÚS 410/08).

54. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (vo vzťahu k čl. 6 ods. 2 dohovoru) ústavný súd zastáva názor, že k porušeniu prezumpcie neviny dôjde, ak výroky príslušnej úradnej osoby, ktoré sa týkajú osoby obvinenej z trestného činu, odrážajú alebo vyjadrujú názor, že je vinná, a to ešte pred tým, ako bola jej vina preukázaná v súlade so zákonom (pozri rozsudok *Daktaras v. Litva* z 10. 10. 2000).

55. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd aj v tejto časti považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú, a to už na prvý pohľad, keďže k porušeniu tohto práva podľa čl. 40 ods. 2 listiny dochádza pri prezumovaní viny v priebehu trestného konania v období pred vydaním konečného rozhodnutia o vine. V danej veci bolo sťažovateľom napadnuté rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré bolo vydané po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutí v merite veci, ktorými bola vina sťažovateľa vyslovená. Zjavne teda nedošlo a ani nemohlo dôjsť k naplneniu podmienok pre vyslovenie porušenia práva ustanoveného týmto článkom listiny rozhodnutím najvyššieho súdu.

56. Uvedené bolo dôvodom pre odmietnutie ústavnej sťažnosti aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

57. Napokon k sťažovateľom namietanému porušeniu práva podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva, že zmyslom čl. 13 dohovoru je poskytnúť prostriedok nápravy na vnútroštátnej úrovni, ktorý je schopný riešiť podstatu „obhájiteľného tvrdenia“ (angl. „*arguable claim*“, fr. „*grief défendable*“) v zmysle dohovoru a vo vzťahu k nemu poskytnúť primeranú nápravu (pozri *Aksoy proti Turecku*, sťažnosť č. 21987/93, rozsudok z 18. 12. 1996, bod 95). Pojem

„opravný prostriedok“ (angl. „*remedy*“) v zmysle čl. 13 však neznamená istotu priaznivého výsledku podaného opravného prostriedku, ale iba jeho dostupnosť pred orgánom kompetentným na preskúmanie jeho podstaty (pozri Kačmár proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 40290/98, rozsudok z 9. 3. 2004, bod 72 a 73).

58. Z čl. 13 dohovoru teda vyplýva pre fyzické osoby a právnické osoby procesné právo akcesorickej povahy mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom v prípade porušenia ostatných ľudských práv chránených dohovorom. Uplatňovanie práva vyplývajúceho z čl. 13 dohovoru musí preto nadväzovať na aspoň obhájiteľné tvrdenie (arguable claim) o porušení iného práva chráneného dohovorom (III. ÚS 38/05).

59. Vzhľadom na dôvody zakladajúce odmietnutie ústavnej sťažnosti v časti namietajúcej porušenie sťažovateľovho práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením čl. 13 dohovoru a skutkovým stavom popísaným v ústavnej sťažnosti, ktorý by mohol reálne zakladať dôvod na vyslovenie porušenia tohto práva po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

60. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, neprichádzalo do úvahy zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v jej petite, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo (pozri čl. 127 ods. 2 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2019